

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

2 An verba consecrationis sint de essentia Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

Ambros.

in cap. Quia corpus, eadem dist. Necessarium erat, vt in die cœnæ sacramentum nobis Corporis & Sanguinis sui consecraret: & similia habet Ambros. li. de iis, qui initiantur, c. 9. & lib. 4. de sac. c. 4. Ac deniq; in c. Ego Berengarius; In suæ hæresis abiuratione, iurat ille, se credere, post consecrationem, non solum sacramentum, sed verum Corpus & Sanguinem Christi Domini nostri in altari manere. Ergo, cum verba transeant, & sacramentum maneat, necesse est sacramentum esse aliquid, præter verba. Nec potest accommodari eorum fuga, qui exponunt manere sacramentum, quia manet Christus, qui est res, & sacramentum simul: quia ibi expresse dicitur, manere sacramentum, præter Corpus & Sanguinem Christi, quæ sunt res & sacramentum simul. Deniq; Concil. Floren. expresse dixit, per hæc verba hoc confici sacramentum, Conc. Trident. sess. 13. cap. 1. dicit, post panis & vini consecrationem, Christum Dominum in hoc sacramento contineri, ergo præter rem & sacramentum, scilicet Christum, manet sacramentum continens ipsum. Non enim ipsum seipsum continet: vnde id dicitur esse ratio specierum, certum est, vt clarius explicatur in c. Firmiter, de sum. Trinit. & fid. Cath. vbi dicitur: Christum contineri in altari, sub speciebus; si ergo verba efficiunt Eucharistiæ sacramentum, & post verba, præter Corpus & Sanguinem Christi, manet sacramentum, in quo Christus continetur, non sunt verba ipsum sacramentum. Et confirmatur, quia Eucharistia est sacramentum permanens, quod à fidelibus sumitur, vt animarum cibis & adoratur, & circumfertur, & pro infirmis feruatur, vt Concil. Trident. tradit sessio. 13. per multa capita. Verba autem nec permanent, nec sumuntur à fidelibus, nec adorantur, circumferuntur, aut seruantur: ergo illa, per se sola, non possunt esse Eucharistiæ sacramentum, quia non conueniunt illis proprietates rei permanentis, quæ sacramento Eucharistiæ attribuantur. Et hæc conclusio euentius constabit ex sequenti. Nec existimo Diu. Thomam, aut aliquem authorem grauem sensisse contrarium: quamquam interdum aliqui minus proprie loqui videantur. Quia in re perspicua non existimant de vero ipsorum sensu potuisse dubitari. Proprie ergo, & in rigore falsum est asserere, sacramentum Eucharistiæ esse actionem consecrandi: & si alicubi hoc reperitur, interpretandum est, vel de actione, ratione sui termini, vel in sensu casuali, scilicet Eucharistiæ consecratione. Et ita se exponit aperte D. Thom. illo loco, & infra hac 3. par. quæstione 78. articulo 8. & sæpe alias: & idem est sensus Caietani, qui illo loco non tractabat de essentia huius sacramenti, sed de actionibus, quæ in illo interueniunt, scilicet consecratione, & sumptione, vt ostenderet, per neutram illarum characterem imprimi, de quo ibi disputabat. Marfil. etiam eodem modo interpretandus est. Nam, licet in priori loco obscurius loquatur: in posteriori satis aperte veritatem docet.

Conc. Flor. Conc. Trid.

Conc. Trid.

Marfil.

Species consecrata potest non ad effectum Eucharistiæ.

D. Thom.

Hugo Viç. Auct. ad Al. m. Cauer. Rich. rd. Viguar.

Dico tertio, species consecratas esse Eucharistiæ sacramentum, seu ad illius constitutionem intrinsece & essentialiter pertinere. Propono conclusionem hanc sub distinctione, quia perfecta illius intelligentia pendet ex iis, quæ dicemus duabus sequentibus quæstionibus. Vbi ostendemus, sensum vtriusq; partis recte intellectum eodem reuolui. Conclusio ergo est communis Theologorum, D. Thom. hic art. 1. ad 2. & 3. & aliorum in 4. dist. 8. vbi Magist. etiam hoc sacramentum dicit esse, inuisibilis gratiæ visibilem formam. Vnde concludit, ipsas species esse sacramentum tantum, quod prius docuerat Hugo de S. Victore lib. 2. de sacramentis p. 8. cap. 7. tenet Al. tifod. libr. 4. Summæ. tractatu 5. capit. 1. Alenf. 4. p. q. 31. membr. 3. Caietan. quæst. 57. art. 1. in fine, Richard. artic. 1. Viguierus in Summa cap. 16. §. 3. quam Theologorum doctrinam amplexus est Innoc. III. in capit.

Cum Marthæ, de celebrat. Missarum, docens, species visibiles esse sacramentum tantum. Et indicatur etiam in cap. Hoc est, de Consecratione dist. 2. quod ex Augustino desumptum est, partim epist. 23. ad Bonifacium, partim aliis locis, & Concil. Trid. sessio. 13. c. 3. eadem vtitur doctrina, cum docet, commune esse huic sacramento cum cæteris, esse inuisibilis gratiæ visibilem formam. Et confirmatur, nam ratione specierum, dicitur Corpus Christi contineri in sanctissimo Eucharistiæ sacramento, eadem sessio. cap. 1. & in cap. Species, de Consecrat. dist. 8. & sæpe alias. Nec enim corpus Christi ratione sui ipsius potest dici contineri in sacramento magis, quam in se ipso: sunt ergo ipsæ species sacramentum: vel certe sacramentum ipsum componunt, vel intrinsece constituunt. Et alia similia argumenta confici possunt ex multis aliis locutionib. de hoc sacramento, quæ in Conc. Trid. & in variis decretis, de Consecrat. d. 2. faciliè reperitur. Ratio vero clara est, quia species visibiles sunt signum sacrum. Significant enim Christum, quem continent, significant autem illum, vt animarum cibum, atq; a deo, vt sanctificatorem homines, per modum spirituales nutrimenti: quæ significatio ad rationem sacramenti potest sufficere: tamè præterea significant gratiam, & charitatem: quia significant vniorem in vno corpore Christi mystico: quæ vno charitate pficitur. Ac denique realiter in se continent Christum, quod genus quoddam causalitatis est, & fortasse ad effectum pertinet, vt infra dicam. Tandem probabile est, efficere etiam gratiam, vt instrumentum physicum Christi, nihil ergo deest speciebus cõsecratis, quo minus possint Eucharistiæ sacramentum componere, seu constituere.

Fundamenta contrariorum opinionum ex dictis fere soluta sunt: VValdenfis enim in æquiuoco laborasse videtur, nam ex eo, quod Corpus & sanguis Christi sunt res præcipuæ, ex quibus maxima dignitas huius sacramenti conũrgit, existimauit, accidentia, comparatione illarum, quasi nihil esse, & ideo analogice esse sacramentum, cum tamen valde diuersum sit agere de rei nobilitate, ac agere de ratione sacramenti, quia cum de ratione sacramenti sit ille signum sensibile, fieri potest, vt in re minus nobili prius & exactius inueniatur ratio sacramenti, si illa per se sensibilibus, quam in re nobiliori, si non sit per se sensibilibus, sed tantum per aliam, vt in presenti accidit, sicut explicatum est. Patres vero, quos VValdenfis allegat, licet dicant, Corpus Christi esse sacramentum, non tamen excludunt species. Quomodo autem intelligendi sunt, in sectione 3. dicemus. Ratio vero in fauorem illius sententiæ facta falsum sumit, vtrum est, & idem dicendum est ad rationem factam pro secunda sententia, de qua plura in sequenti sectione dicemus.

SECTIO II.

An forma verborum consecrationis sit de essentia huius sacramenti, intrinsece illud constituens.

Consecratio duobus modis accipi potest. Primo conficitur. Secundo, pro actione illa mirabili, qua panis in Corpus Christi conuertitur. De hac posteriori non est quæstio, quia constat, illam esse viam ad constituendum hoc sacramentum, non tamen pertinere intrinsece ad ipsam rationem sacramenti, quia non est forma sensibilibus, sed potius inuisibilis actio eius, sicut spiritalis actio, qua per formam, v.g. Baptismi, efficitur gratia in anima, non est sacramentum, sed potius res sacramenti, seu via ad illam. Intelligitur ergo quæstio de ipsa forma verborum, de qua non est controuersia inter Catholicos, quin aliquo modo sit forma huius sacramenti, vt Concilium Florent. tradit, & infra quæstione 78. latius dicitur.

Difficultas vero est, quomodo intelligendum sit, esse formam: scilicet, an tanquam formam informantem & constituentem ipsum sacramentum, an vero solum, vt formam extrinsecam illud efficien-

Supponendum secundo est, illa verba non esse integrum aliquod sacramentum, quia neq[ue] est Eucharistia, vt ostendimus, neq[ue] aliud aliquod ab illa distinctum, quamquam Gabriel. d. 6. art. 3. dub. 2. contrarium alterere voluerit, licet formidando. Sed est noua & absurda sententia, qua posita plura essent sacramenta, quam septem: quod Gabriel consequenter concedit. Quamuis per reductionem, dicat ad septem omnia reuocari, quod ego supra satis improbau in disputatione 39. & 1. huius materie. Ratio etiam a priori adiungi potest: quia id, quod est integrum sacramentum noue legis, est proximum signum efficacis gratia sanctificantis, quam continet & confert, vt patet ex generali doctrina de sacramentis noue legis. Hæc autem verba non sunt instituta ad conferendam gratiam. Vnde non possunt immediate applicari ad sanctificationem hominis, sed solum ad sanctificationem materie. Et ideo sola illa: ac per se sumpta, non possunt esse integrum sacramentum noue legis, sicut sanctificatio Chrysostomi, aut benedictio olei, non potest habere integram rationem sacramenti. Et ita melius docuerat idem Gabr. lect. 35. in Canonem, & omnes Doctores, d. ff. 8. Et ex his intelligitur facile ratio dubitandi in proposta questione.

Prima igitur sententia dicit hanc formam, nec esse sacramentum, nec partem sacramenti Eucharistia. Potest pro hac sententia referri Scotus in 4. dist. 1. arti. 1. sed ille generaliter in omnibus sacramentis negat formas esse partes intrinsecas, sed in hoc deceptus est, vt suo loco ostendimus. Nec in aliis est eadem ratio dubitandi, quæ in isto. Tenet igitur proprie hanc sententiam Scot. dist. 8. quæst. 1. ad tertium quem sequitur Gabriel ibi questione vnica in principio. & lect. 8. in Can. Victoria in Sum. numero 52. Ledelma quæst. 1. 4. artic. 1. dub. 2. Catherinus Opus. 2. de verbis, quibus Christus consecrauit. Claudius repetit. 4. cap. 12. & optime omnium Alanus, libro primo de Eucharistia, cap. 3. 4. & 5. Hi dicunt non esse de ratione sacramenti, vt essentialiter atque intrinsece consistit rebus vt materia, & verbis, vt forma, sed solum, vt ex rebus & verbis conficiatur, quacunque ratione: quod in hoc sacramento seruat solum, quia verba sunt necessaria ad conficiendum hoc sacramentum, per modum formæ extrinsecæ efficiētis. Et primo inuadetur ex Concilio Florentino, quod primum in genere loquens, non dicit omnia sacramenta consistere ex materia & forma, sed omnia tribus perici, materia, forma, & ministro. Ex quo solum habetur, illa tria esse necessaria, non vero essentialia, vt de ministro dicere necesse est. Statim vero loquens in specie de hoc sacramento, dicit: materiam esse panem & vinum: formam autem verba: consistat autem illam materiam non esse intrinsecam, & essentialem sacramento in facto esse: sed solum esse materiam remotam, & quasi terminum à quo, necessarium in fieri. Ergo eodem modo dici poterit forma sacramenti in fieri: non vero constituens illud intrinsece in facto esse. Vnde inferius idem Concilium dicit, hanc esse formam, qua hoc conficitur sacramentum, & eodem modo loquitur Patres supra citati. Est ergo hæc forma efficiens, non informans hoc sacramentum. Vnde arguitur secundo ex differentia inter hoc sacramentum, & reliqua: quia in aliis forma non efficit sacramentum, sed effectum sacramenti, & ideo potest per se constituisse sacramentum: at vero hic forma efficit sacramentum: ergo non formaliter constituit: quia, teste Aristotele, forma informans, & efficiens non coincidunt in eadem numero. Tertio, quia in aliis sa-

cramentis non est aliud esse, quam fieri: & ideo eisdem formis sunt, quibus fiunt: ad hoc sacramentum præter fieri, habet esse permanentem: res autem permanentem constituitur in suo esse per formam permanentem distinctam ab actione, qua fit: quia in tali re aliud est esse, aliud fieri. Vnde confirmatur, quia transacta forma, manet in altari integrum sacramentum, & non manet compositum ex rebus & verbis: ergo non est hoc compositum, sacramentum: sed illa tantum res, quæ in altari permanet: & consequenter verba non sunt pars extrinseca sacramenti, antecedens constat ex decretis supra citatis, quæ in hoc fauent huic sententiæ, & in eo etiam, quod simpliciter vocant species sacramentum tantum, nulla facta mentione formæ. Vltima ratio, & tertia differentia est, quia in aliis sacramentis proximè applicatur forma ad sanctificationem fidelium, quod est intrinsecum sacramento noue legis. Vt enim supra vidimus, debet esse cæremonia ad vsum & sanctificationem fidelium instituta: in hoc autem sacramento forma non est proximè ad sanctificandos fideles, sed ad sanctificandam materiam, quæ in vltim fidelium postea futura est: non est ergo pars sacramenti, sicut in Confirmatione, vel Extrema vnctione sanctificatio seu benedictio materie, quamuis simpliciter necessaria sit, non est tamen pars, vel forma sacramenti, quia remote tantum ordinatur ad vsum, & sanctificationem fidelium.

Quod si quis interroget, cum hæc forma sit signum sacrum, si non est sacramentum, vel pars sacramenti, quid sit? Respondet Soto dist. 8. quæst. 1. art. 1. esse sacramentale quoddam. Quod non mihi placet: quia habet effectum maxime supernaturalem, & ex institutione diuina est instrumentum efficacis, & altioris rationis, quam sint ea, quæ sacramentalia vocantur. Scotus dicit esse viam ad sacramentum, sed hoc magis conuenit actioni ipsi, quam formæ verborum. Melius ergo dicitur forma extrinseca, & efficiens. Vel certe probabiliter dici potest, quod sit actio sacrificandi in cruentum. Nam, vt infra dicam, dum hoc sacramentum conficitur, sacrificium Deo offertur. Et ex hoc dicendi modo accommodatissime explicatur hæc opinio. Dixi enim supra, agens de sacramentis in genere, hoc differre inter sacramentum & sacrificium, quod licet vtrumque sit signum sacrum, tamen sacramentum ordinatur ad vsum, & sanctificationem fidelium, sacrificium vero ad offerendum Deo aliquid sacrum, in singularem cultum eius. Verba ergo consecrationis proximè ordinata sunt, ad conficiendum Corpus Christi, & Sanguinem separatim ex vi verborum: & hoc modo ad immolandum & offerendum Deo in cruentum ipsum Christum, in singularem cultum ipsius Dei. Et ideo proximè pertinent illa verba ad constituendum sacrificium, & sunt signum sacrum per modum sacrificij, non per modum sacramenti. Quia vero id, quod Deo in sacrificium offertur, postea cedit in vsum fidelium, inde fit, vt per hæc verba, & per hanc sacrificiationem conficiatur spiritalis cibus, qui sit perfectissimum sacramentum, quo reficiuntur fideles. Ex quo etiam colligitur, posse hæc verba dici formam huius mysterij, quatenus sacrificium est. Sacrificium enim consistit in fieri, & in actione: & ideo forma eius merito dici potest actio sacrificandi, nam materia, seu quasi materia est res oblata, seu in cultum Dei consecrata, seu sacrificata: eadem vero forma, quæ informat sacrificium, efficit sacramentum. Quia, vt dictum est, res sacrificata manet in cibum, vsum & sanctificationem fidelium. Et hoc modo explicata hæc sententia non solum probabilis est, sed etiam valde accommodata explicat hoc mysterium & admirabilem sapientiam, quam in eo constituendo Christus ostendit.

Secunda nihilominus sententia est, verba esse formam

Opinio.

mam intrinsece constituentem hoc sacramentum. Hanc videtur tenere Marfil. q. 6. ar. 2. & videtur favere D. Thom. tum in 4. d. 8. q. 1. ar. 1. quæstion. 1. tum etiam in tota hac materia, quatenus eodem modo loquitur de forma huius sacramenti, sicut de aliis. Fundamentum autem est illud generale axioma Theologorum, sacramenta novæ legis constant rebus & verbis: quod intelligendum videtur de constitutione intrinseca, & essentiali, ut fit in omnibus alijs: nam si in aliquo hoc negatur, poterit facile negari in reliquis: & ita tota hæc doctrina de constitutione sacramentorum reddetur inærcia. Sed, ut verum fatear, hoc argumentum non admodum cogit, ut prima ratio præcedentis sententiæ demonstrat, nam est specialis ratio, & quasi singularis natura sacramenti, nihil mirum est, si in illo hæc singularis exceptio, & propria constitutio. Alia ratio adiungi potest quia hæc verba sunt signum sacramenti, & efficax summa gratiæ, quia vim habent constituendi Christum in hoc sacramento, & significandi illum, ut est cibus animarum sanctificans, ergo hæc verba sunt sacramentum, vel pars sacramenti. Non primum, ut ostensum est, ergo secundum. Sed hæc ratio ex dictis facile solvi potest, dicendo, hæc verba significare per modum sacrificij, quæ significatio est veluti extrinseca & efficiens in ordine ad sacramentum. Denique ratio esse potest, quia hæc forma habet circa species illum effectum sacramentalem, quem habere potest forma sacramentalis, quia definit, & determinat materiam ad sacramentalem significationem. Dicitur tamen potest determinare effectivè consecrando materiam. Sed ratio est probabilis, ut statim explicabo.

Non verba, sed quod ex verbis relinquitur esse formam huius sacramenti, quidam volunt.

Tertia opinio esse potest, quæ est veluti explicatio præcedentis, non verba, sed quod ex verbis relinquitur, esse formam huius sacramenti, ad modum, quo nonnulli dicunt, Vbi, non esse superficiem continentem, sed quod ex circumscriptione eius resultat in locato. Sed hæc sententia addit aliquid obscurius, & non salvat modum loquendi Conciliorum, & vix potest non incidere in alterutram ex dictis. Interrogo enim, quid sit illud, quod verba relinquunt circa species: & an relinquunt effectivè vel formaliter: si effectivè, illud non potest esse, nisi consecratio physica, quæ consistit in separatione specierum à substantia, & conversione substantiæ in Corpus Christi. Et hoc modo iam verba non sunt forma informans, sed efficiens, ut prima opinio dicebat. Id autem, quod efficiunt, magis tenet ex parte materiæ proximæ, quam formæ: at vero formaliter nihil relinquunt verba circa species, nisi fortasse denominationem extrinsecam, neque enim, materiam manere determinatam ad talem significationem, potest esse aliud, quam habitudo rationis, & denominatio extrinseca, & hoc ipsum dicebat secunda opinio: & melius loquebatur, quia Conc. Florent. non dicit habitudinem rationis esse formam, sed verba ipsa. Item, quia illa habitudo non est quid sensibile, sicut verba. Item, quia in aliis sacramentis, licet possit considerari illa habitudo, non tamen dicitur forma, sed verba. Denique si habitudo illa consideretur ex parte verborum denominantium materiam, non est forma, sed quasi informatio extrinseca verborum. Si autem quasi passivè consideretur, ex parte specierum, est veluti unio materiæ ad formam, qualis hic esse potest.

Iudicium auctoritatis de prædictis sententiis, & secundæ opinionis explicatio.

In hac re dicendum est, primam sententiam rectè explicare, quidquid in re ipsa efficitur per hanc formam, & modus loquendi illius certe est expeditus & facilis, & potest optime sustineri. Secunda vero opinio non negat, quod in re affirmat prima, sed addit aliquid spectans ad modum loquendi, quod non displicet. Potest vero sic breviter explicari: quia per hæc verba aliquid physicum, & reale fit in materia consecrata, scilicet, ut sub illis speciebus realiter

Christus contineatur: & quoad hoc, verba solum sunt forma extrinseca & efficiens: quia vero hic effectus insensibilis est, ideo ex solo illo non intelligitur relinqui materia satis definita ad sensibilem & sacramentalem significationem. Et ideo alia ratione intelligi possunt illa verba sacramentaliter informare illam materiam: quia ex consecratione resultat quædam sacramentalis coniunctio inter talem materiam & formam, ratione cuius, species determinatur per verba, ad significandum, quod continent, & quoad hoc dici possunt sacramentaliter informari per illa: sicut in Baptismo ablutio determinatur per verba ad significandum spiritualem abluionem: & ideo in esse sacramenti talia verba sunt formalis materiæ. Simili ergo ratione in prædicti verba possunt dici informare materiam, & cum illa constituere unum sacramentum, quia vero hæc unio & informatio non est physica, ideo non oportet, ut sit intrinseca & propria, sed per quamdam denominationem extrinsecam. Et eadem ratione potest intelligi, illa materia manere informatam & determinatam per illam formam, etiam si verba transferant. Nam sicut dicitur aliquid formaliter cognitum à cognitione, quæ præterijt: sic etiam species manent determinatæ ad hanc significationem, quamvis moraliter subsistant illi formæ: subsistant autem non solum pro tempore, quo verba proferuntur, sed quamdiu retinent eandem habitudinem ad illam formam, quæ habitudo non est forma, ut alia opinio dicebat: sed est veluti unio materiæ cum forma, unde nos non intelligimus species esse consecratas, & significare, vel continere Christum, nisi quatenus intelligimus circa eas fuisse prolata verba formæ. Unde relatio signi, quæ rationis est, intelligi potest fundata in speciebus, ut denominatis à tali forma. Et hoc etiam satis est, ut licet verba transferant, dicitur tamen simpliciter manere sacramentum Eucharistiæ, ut Concil. Tridentin. sepe in sessione 13. & tota Ecclesia docent. Primo, quia permanet totus Christus, quod est præcipuum in hoc sacramento. Secundo, quia sicut res successiva dicitur esse, quia aliquid illius est, licet aliquid iam transierit: ita hoc sacramentum, quod ex permanente & successivo confurgit, dicitur simpliciter esse, quia aliquid illius est, & id, quod in eo præcipuum est, durat. Præsertim tertio, quia in speciebus permanentibus manet tota significatio: verba enim tantum significant, contentum sub illis speciebus esse Christum, & hoc idem permanenter significant species iam consecratæ. Unde fit ultimum, quod, licet verba physice transferant, semper tamen quodammodo informant, ut diximus, illas species, quia illæ non significant, nisi ut consecratæ sunt, atque adeo, quatenus subsistant verbis consecrationis, quæ præcesserunt. Neque in ijs rebus requirenda est maior propinquitas, vel præsentia.

SECTIO III.

Vtrum Corpus & Sanguis Christi intrinsece & essentialiter pertineant ad huius sacramenti constitutionem.

Supponimus de essentia huius sacramenti esse, ut in se contineat Corpus Christi realiter præsens. Hoc enim requirit veritas formæ, & hoc significant species tali forma consecratæ, ut latius infra quasi 75. ostendimus. Unde fit, non esse dubium inter Catholicos, quin Corpus Christi aliquo modo sit de intrinseca ratione huius sacramenti, saltem in obliquo, ut aiunt, id est, ut terminus illius habitudinis, seu unionis, quam species continententes dicunt ad rem contentam. Difficultas vero est, an Christus directe & in recto ingrediatur essentiam huius sacramenti, ita ut non tantum species sint sacramentum,